raldust ning tegevust kirjeldab ta pikemas ülevaates »Tartu ülikool« (*ibid.*, lk. 983—1005). Eesti kooliolude tutvustamiseks on P. avaldanud lühemaid artikleid vastavais soome- ja inglis-keelseis väljaandeis. Pedagoogika, didaktika ja metoodika eriküsimusi käsitlevad artiklid: »Eesti keele õpetamise siht meie koolides« (Kasvatus 1923, nr. 1); »Ajaloo õpetamise tähtsus üldise pedagoogika seisukohalt« (*ibid.* 1924, nr. 1); »Inimese arenemine ja emakeele mõju sellele« (*ibid.* 1924, nr. 11, 12); »Rahvusliku kasvatuse abinõud perekonnas ja seltskonnas« (Kasvatus 1927, nr. 4). 1927. a. ilmus Tartus P.-u redaktsioonil valik J. H. Pestalozzi' teostest »Pestalozzi elavad sõnad« (tõlk. E. Schönberg ja E. Oissar). Teoses »Willem Reimani mälestuseks« (Tartu, 1924) on P.-u sulest artikkel »Kes oli meile W. Reiman?« Mainitav on ka, et P. on usulise kasvatuse ning usuõpetuse küsimust korduvalt käsitlenud avalikkudes ettekannetes ja kirjutistes, rõhutades kristlikusulise ilmavaate arendamise tähtsust ja pooldades usuõpetust kooli õppeainena; ka koostas P. a. 1923 esialgselt uue usuõpetuse õppekava algkoolidele. Töötamine Eesti hariduse ning kooli alal viis P.-u otsesse ühendusse Eesti Nooresoo Kasvatuse Seltsi tegevusega. Siin on ta seltsi tegevuse algusest peale (1906) toiminud juhtivatel kohtadel, 1920. a. alates esimehena. Peale selle on P. osa võtnud teiste üldkultuuriliste seltside, nagu Eesti Kirjanduse Seltsi, »Vanemuise« ja Tartu Kristliku Noortemeeste Ühingu tegevusest. Eriliseks huvitusalaks on P.-le olnud karskustöö, mida ta hindab rahva olemasolu ning kasvatuse seisukohalt olulise küsimusena. Juba 1907. a. valiti ta Eesti karskusseltside kesktoimkonna asemikuks, aa. 1909—10 oli ta Tartu maakonna asemik, täites kohaliku kesktoimkonna liikme puudumisel selle aset, aa. 1911—19 kesktoimkonna liige, astus siis ajapuudusel tagasi, valiti 1923. a. uuesti liikmeks; mõtete lahkuminekul karskustöö põhilaadi kohta lahkus varssi, kuid 1925. a. peale kuulub ta jällegi kesktoimkonda. Selle juures on P. sagedasti esinenud avaliku kõnelejana karskusküsimuste üle ning on avaldanud rohkesti kirjutisi, äratuskirju ja lendlehti. Mainitavad on: »Karskusetöö koolis« (Tartu, 1911); »Meie haritlased ja karskuseküsimus« (Tartu, 1914); »Eesti riigi tulevik ja karskus« (Tartu, 1922). Karskustegelasena määrati P. Tartus 1926. a. suvel peetud XVIII üleilmse karskuskongressi organisatsiooni komitee juhatajaks, valiti kongressi üldjuhatajaks ja viimaks alalise komitee juhatajaks kuni järgmise kongressini; ka esines P. kongressil ettekandega vanemate karskuse tarvilikkusest noorsoo kasvatustöös.

Peale eespoolmainitud tegevuse on P. kodumaa politilisest elust tegevalt osa võtnud Eesti Rahvameelse Eduerakonna tegelasena erakonna asutamisest (1905) saadik; m. s. kuulus P. eriti ilmasõja päevil korduvalt Eesti organisatsioonide, eriti Põhja-Balti komitee moodustatud saatkondadesse, mis astusid samme Vene riigi- ja sõjavõimude ees kodumaa üldseisundi kergendamiseks ning politilisest olukorrast kasvanud küsimuste lahendamiseks. Eesti iseseisvuse ajal on P. olnud tegev Eesti Rahvaerakonnas, valiti selle nimekirja järele Asutavasse Kogusse, kuhu jäi 1919. a. lõpuni; olles valitud I Riigikogusse ei töötanud F. selles kaasa, samuti lahkus ta III Riigikogust lühema aja järel (1926). Sama erakonna poolt on P. korduvalt valitud Tartu linnavolikogu liikmeks, kus praegugi (1928) toimib volikogu juhatajana. Viimaks on mainitav, et P. ka ev.-lut. kiriku korraldamise tööst viimasel ajal on osa võtnud, toimides Ülikooli koguduse nõukogu ning Eesti pihtkonna komitee esimehena ja kirikupäeva liikmena ning viimase valimisel vaimuliku ülemkohtu liikmena, alates 1926. a.; ka on ta avaldanud »Postimehes« kirjutisi kirikukorralduse küsimusist.

Isikl. saadud andmed; P.-u akt Ülikooli arhiivis; Post. album, lk. 224; J. Roos'ilt (Tartus) saadud andmed. *T.*

Q.

QUADRANTINUS, Fabianus, katoliku vaimulik, vastureformatsiooni tegelane Liivimaal, sünd. a. 1544 Stargardis Saksamaal protestantlikkude vanemate pojana, siirdus varssi katoliku usku ja õppis alates a.-st 1567 Braunsbergis jesuiitidekolleegiumis, kus ta silma paistis oma hoolsusega ja annetega ja võitis Martin Cromer'i, pärastise Ermlandi piiskopi, poolehoiu. A. 1569 saatis ta piisk. Hosiust viimase reisil Rooma, sai siis ülempreestriks Koselis, kus ta aga sattus tulunduslikku kitsikusse ja asus mõnda aega kahtleval seisukohal katoliku-usu õpetusis. Tänu M. Cromer'ile kõrvaldusid seelăbi tekkinud raskused ja a. 1581 sai Q. kanoonikuks Gleichstadtis. Liivimaa vastureformatsiooni vaimustatuima pooldaja, Poola kuningliku sekretäri D. Solikovski' soovile vastavalt reisis Q. ühes E. Tolgsdorf'iga (vt.) ja A. Krüger'iga mais 1582 Königsbergist Riiga, et teotseda Liivimaal katoliku usu taaslevitamiseks. Q.-e tegevuskohaks sai Pärnu, kus ta temale ebasood-